

Szentháromság ünnepe után 22. vasárnap

► Mik 6,6–8

Az ember Isten nélkül elveszett, de az alázatos szívű megmenekül!

A vasárnap jellege

A Szentháromság ünnepe utáni vasárnapok Isten hívásáról és Jézus követéséről beszélnek. Az utolsó három vasárnap az egyházi esztendő záró szakasza, amelyek az eljövendő dolgokról, az ítéletről és az örök életről adnak hírt. A 10. vasárnaptól a 23. vasárnapig terjedő időszak üzenete: az egyház fejlődése és isteni erőinek kibontakozása – megigazítás és megújulás, megvilágosítás és megszentelés az élet különböző megnyilatkozásaiban és vonatkozásaiban. Mindez harc, küzdelem és szenvedés között megy végbe. Ugyanakkor a Szentháromság ünnepe utáni 22. vasárnap idén bibliavasárnap is egyházunkban.

A mai vasárnapunk üzenetét egyházunk és a Pröhle-féle *Agenda* így fogalmazta meg: „Járjunk elhívatusunkhoz méltóan – Megbocsátásban!” Liturgikus szín: zöld.

Amit a textusról tudni kell

Mikeás próféta könyve hét fejezetet foglal magában. A kezdő versekben leírtak szerint Mikeás három király uralkodása alatt munkálkodott: Jótám, Áház, és Ezékiás. Mikeás nevének jelentése „ki olyan, mint Jahve?”, és ez jellem-

zi életét és üzenetét is (HEWITT–JONES 2002, 33. o.) A próféta tevékenykedése valószínűleg Áház utolsó éveire, illetve későbbre tehető (Kr. e. 725–700; vö. LABERGE 2002, 396. o.). Későbbi éveiben azonban szinte kizárólag Júda és Jeruzsálem foglalkoztatja.

A könyv szerkezete:

- 1–3: Prófétafala Samária, Júda és Jeruzsálem ellen
- 4–5: Prófétafala Sion jövőbeli üdvösségéről
- 6,1–7,7: Izrael elleni prófétafala
- 7,8–20: Az eljövendő üdvösség

Mikeás küldetése: A közelgő ítéletet kellett hirdetnie Izrael és Júda ellen. Mivel Mikeás egyszerű vidéki ember volt, inkább a szociális és erkölcsi problémák foglalkoztatták, nem pedig politikai és államügyek. Viszont egyetlen társadalmi osztály és réteg sem volt mentes az általános romlottság befolyása alól. A főemberek, a nép, a papok és a prófétafala is az erkölcsi romlás állapotában voltak. Már a korai próféciáiban is figyelmezteti a városokat és a falvakat a közeledő bajokra. A 3. fejezetben olvasható, hogy a magas rangúak kifosztották a szegényeket, kidobták őket otthonaikból. „Mikeás az igazságosság és igazalom, az erkölcsi szigor követelményeinek és az evangélium szabad kegyelmének prófétafala volt.” (HEWITT–JONES 2002, 34. o.)

A perikópa megértése

A 6,1–8 szakasz első egysége: Jahve pere Izrael ellen. A történeti háttér valószínűleg az, hogy a választott nép panaszkodik Istenre, hogy nem a szövetségi ígéreteknek megfelelően bánik népével (3. vers). Isten formálisan a vádlott szerepében lép fel, de lényegében ő vádolja népét és hirdet ítéletet. Ezt a szakaszt az 1–9. versekben található dupla „halljátok” veszi közre. A címzés (6,1–2) háromszor említi a per (*rib*) kifejezést, amellyel hangsúlyozza a megpróbáltatás kozmikus dimenzióit. Jahve vádló és bíró is egyben, Izrael pedig a vádlott („én népem”). Ez felidézi a szövetség kontextusát, még ha magát a szót nem is használja.

A második egység (6,3–5) Siralom Jahve hatalmas tettei alatt. Keresztény liturgiák használták ezt a szöveget a nagyhéten, különösen is nagypénteken. Ez a rész tulajdonképpen Izrael hitvallásának a megisméltése (LABERGE 2002, 401. o.). Az Úr megszólítja népét (én népem), a 3. és 5. versek kezdése kapcsolatot mutat a címmel. A könyörgés a Zsoltárokban található siralomhoz hasonlítható – írja Jeromos. A múltbeli események felidézésének a célja, hogy bűnbánatra indítsa a hallgatóságot. Elbeszéli Isten hatalmas tetteit, kezdve az Egyiptomból való kivonulástól az Ígéret földjének a meghódításáig és a területre való belépésig. Emlékezteti népét arra is, hogy megakadályozta, hogy Bálák és Bálám megátkozza őket (MACDONALD 2009, 1021. o.). Mi többet tehetett volna még Jahve? (LABERGE 2002, 401. o.) Figyeljük meg a „megvált” igét (*pdh*), amely az Isten népének a megmentésére tett kezdeményezésre utal. Ritkán fordul elő a Bibliában, de olyankor mindig technikai értelemben. A hit kontextusát erősíti az „emlékezik” (*zkr*) kifejezés. Így az egész annak a megemlékezésnek a része, amelyet Isten tett népéért. „Ha hiányzik is a nép bűneinek felsorolása, a szövetségtörések sorozata, a fen-

tiek alapján már indokolt belátni, hogy nem Isten adósa népének, hanem fordítva. A liturgikus formában megfogalmazott kérdések azokat a lehetőségeket veszik számba, amelyekkel az Úr elé lehet járulni: a fokozás egészen az elsőszülött emberáldozatáig tart, mutatva, hogy a nép mindenáron meg akarja nyerni Isten kegyeit.” (ARANYOS 1995, 1621. o.)

A harmadik egység (6,6–7) témája az igaz hit. Burkolt célzás arra, hogy a bűnök megvallása előfeltétele az olyan jellegű kérdéseknek, amelyek itt is megtalálhatók. Az „eleibe menni” ige kétszer fordul elő, hangsúlyozva ezzel az Isten előtt megálló ember helyes viselkedését. Négy kérdés olvasható textusunkban: az egyik a hogyan. Ezt követi három konkrét kérdés, amelyek a kultusz három formájával foglalkoznak: Vigyek-e neki? Ki lehet-e engesztelni az Urat? Adjam-e oda? (LABERGE 2002, 401. o.) Mit akar Jahve viszonzásul? A válasz: Jahve belső átalakulást, megfelelő lelki attitűdöt vár el és követel, ahogy azt a többi próféta is hirdette (LABERGE 2002, 401. o.). Isten semmikképpen sem vár el emberáldozatot, hanem igazságot, irgalmat és alázatot (MACDONALD 2009, 1021. o.). Az Úr válaszában kijózanítja az ígéretgő embert; nem titok, mit kíván az embertől, hiszen már megmondta, és az ember is tudhatja: legyen alázatos, hűséges, és a szövetségi rend szerint éljen (6–8. vers; vö. ARANYOS 1995, 1621. o.). Amit Isten kíván az embertől, az a szív hűsége és az élet tisztasága az ő rendje szerint.

Az utolsó egység a 8. vers, amely leírja, mit kíván Isten. Amit Jahve kér: a „*hesed* szeretete”, ami magában foglalja a hűséget, jóságot, kedvességet, vagyis a szeretetnek olyan kifejező formáit, amelyek válaszok Isten szeretetére. (A *hesed* jelentése: kegyelem, jóindulat, szeretet.) De annak, hogy az ember engedelmeskedni tudjon, előfeltétele, hogy Isten életének kell benne laknia. Ez fontos része a próféták üzenetének. A 8. vers az Istennel való alázatos járás képével folytatódik.

Az igehirdetés felé

A próféta szívében nagy a szorongás

Istennek pere van hálátlan népével. Mikeás számára nem kétséges, hogy ennek a pernek nem lesz jó vége. Ha pedig Isten az igazságot akarja érvényre juttatni, akkor nem állhatunk meg előtte. A próféta feladata most az, hogy Istenre irányítsa a nép figyelmét. Annak a népnek a figyelmét, amely sokszor kitekintgetett az Úrral való kapcsolatából, ez pedig elvonta a figyelmüket attól, aki mindig megvédte és hordozta őket, akiben soha nem csalódtak, aki nagy túlerővel szemben is mellettük állt.

Bizonytalanságban

A népen úrrá lett a félelem és a szorongás. Bizonytalan a holnap is. Ekkor küldte Isten Mikeást, hogy megtérésre hívjon, és hirdesse: ha minden így marad, akkor csak rosszabb lesz. Elindultak egy lejtőn, amelyen egyre lejjebb csúsznak. De most még meg lehet állni. Ha nem állnak meg, akkor a bűnt büntetés követi. Ám Isten nem akarja, hogy elveszen az ő népe. Ha igéjébe kapaszkodnak, ha Isten akaratához igazítják gyakorlatukat, akkor akárki is fenyegeti őket, az Úr által megtartatnak.

Bűneink néven nevezése

Mikeás kíméletlenül néven nevezte a nép bűneit, és elkezdett prófétálni. Kíméletlenül leleplezte bűneiket, de úgy, hogy közben a szíve vérzik miattuk. Bízunk benne, hogy a nép komolyan veszi Isten szavát és üzenetét, így Isten nem hajtja végre az ítéletet, amelyet kilátásba helyezett. Mikeás látja, hogy elkerülhető az ítélet, ha a nép szakít addigi életével. Most kell szakítani, elhagyni a bűnöket és elfogadni az Istentől kínált kegyelmet. Mert Istennek abban telik kedve, hogy kegyelmet ad. De kegyelmet csak az kaphat, aki elfogadja, és csak az fogadja el, aki tudja, hogy rászorul. Mikeás tükröt tart a nép elé. Megmutatja, mi lesz a következmény, ha nem fordulnak az Úrhoz.

Menjünk az Úr elé üres kézzel!

Mikeás tudja, hogy a nép megérdemelné a büntetést, de azt is tudja, hogy Isten azért jelenti be, mit kíván tőlük, mert nem akarja a bűnös hálát. Túróczy Zoltán mondta igehirdetésében: „Menj elébe kegyelmébe vetett hitel!”¹ A próféta látja, hogy a kiengesztelés útja az áldozat. Nem az áldozat súlya, hanem a minősége a fontos. Mint utolsó lehetőség felmerül, hogy Isten csak akkor engesztelődik ki, ha a legkedvesebb gyermek lenne az áldozat. De az egyetlen áldozatot nem az ember, hanem az Isten hozta. Ő adta egyetlen Fiát engesztelő áldozatul bűneinkért. Az ember kereshet menedéket és útmutatást Istentől, mert ő erkölcsi és szellemi jelzőfényeket ad nekünk. Az irgalom és az igazság, a szeretet és a hűség nem öncélú. Azért vannak, hogy szolgálják az életet és felmagasztalják az élet Urát. Ez vonatkozik mindazokra, akik őt választják az élet kis és nagy fordulópontjain, akik irgalmasak és őszinték tudnak lenni, akik értéknek tartják a szeretetet és a hűséget.

Menjünk Isten elé alázattal!

Textusunk utolsó verse: „*Ember, megmondta neked, hogy mi a jó, és hogy mit kíván tőled az Úr! Csak azt, hogy élj törvény szerint, törekedj szeretetre, és légy alázatos Isteneddel szemben.*” Aki a próféta intése szerint megy Isten elé, az nagy csodát él át. Mert ha így megyünk az Úr elé, a haragos Isten megérkezik az emberhez, de már úgy, mint kegyelmes Atya. Úgy indulnak egymás felé, mint Bíró és vádlott, és találkoznak, mint Atya és gyermeke – írja TÚRÓCZY.² Eddig szembementek egymással, ezután pedig együtt járnak. Ezért jó, ha mi is néven nevezzük bűneinket, és engedjük, hogy Isten kitörölje azokat az életünkéből. Még van lehetőség valami újat kezdeni övele! Ezt kívánja tőlünk az Úr: keressük

¹ Túróczy Zoltán: Jön Isten! 1955. október 9. https://turoczy.lutheran.hu/puspok/igehirdetesek/oszovetseg/57%20-%20Szentharomsag_utan_18_Jon-Isten.pdf.

² Uo.

törvényét, tanuljunk meg irgalmas szeretettel élni, és alázatosan járjunk övele. Isten útmutatást és választást ad nekünk, hogy az életet válasszuk, elforduljunk a gonosztól és az igazságtalanságtól, és kiálljunk a jó és az igazság mellett. Amikor Istennel járunk, ő velünk van mindenhol. Nemcsak az egyházban, hanem mindenütt. Látja kudarainkat és tehetetlenségünket, mégis kegyelmes hozzánk Jézusért.

További javaslatok az istentisztelethez

Lekció

Mt 18,21–35; Fil 1,3–11

Imádságok

Mennyei Atyám! Fogadd el egész életemet, amelyet most gondviselő kezébe helyezek. Szent Fiad fényességével világítsd meg előttem bűneimet, hogy szívemből megbánhassam azokat, Szentleked erejével újíts meg engem örök szeretetben, és teljesítsd be rajtam szent akaratodat. Ámen.

Mennyei Atyám, kérlek, adj nekem erőt és bölcsességet, hogy mindig alázatos tudjak maradni mások iránt. Segíts, hogy tisztelettel és szeretettel forduljak embertársaimhoz, és mindig legyen bennem hála isteni hatalmad iránt az áldásokért. Áldj meg engem a belső béke és nyugalom ajándékával, hogy szolgálhassak másokért önzetlenül. Ámen.

Illusztráció

GONDOLATOK

„Amint Angliában minden falucskából van egy út, amely más utakba torkollik, és végül Londonba vezet, éppúgy a Biblia minden szövegrészből, még a legtávolabbiból és legvalószínűtlenebből is van egy út Krisztushoz. Megfordítva a hasonlatot:

a Biblia olvasása olyan, mint a régimódi kincskeresés. Minden vers kulcs, amely hozzáférhetővé tesz újabb kulcsokat, és végül csalhatatlanul az elrejtett kincsig visz el. Valóban, »a prófétaság lelke« – akár az Ószövetség prófétáiban, akár az Újszövetség apostolaiban – »a Jézusról való bizonyágtétel«. Tehát ha bizonyágot akarunk tenni, akkor *állandóan a Bibliával a kezünkben* kell ezt tennünk, mert ott található meg az Atyának a Fiúról szóló bizonyágtétele.”

John R. W. Stott (1921–2011) brit anglikán pap és teológus (é. n. 52. o.)

„Az alázat legfőbb akadálya a büszkeség. A büszkeség és az önszeretet hitéletünk akadályává válik, ha azt hisszük, nincs szükségünk Isten segítségére, azt hisszük, képesek vagyunk megoldani egyedül. Amikor a büszkeség arra csábít minket, hogy függetlenítsük magunkat Istentől, az eredmény katasztrofális lehet.”

Tóth-Gulyás Zsófia (2007, 40. o.)

Felhasznált irodalom

ARANYOS Zoltán 1995. Mikeás könyvének magyarázata. In: Tóth Kálmán et al. (szerk.): *Jubileumi kommentár. A Szentírás magyarázata*. Magyarországi Református Egyház Kálvin János Kiadója, Budapest.

HEWITT, J. B. – JONES, Brynmor 2002. *Tanulmányok a bibliai kisprófétákról. / Az Újszövetség történeti könyvei*. Evangéliumi Kiadó, Budapest.

LABERGE, Léo 2002. Mikeás jövendölése. In: BOROS ISTVÁN (szerk.): *Jeromos Bibliakommentár. 1. köt. Az Ószövetség könyveinek magyarázata*. Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat, Budapest. 395–402. o.

MACDONALD, William 2009. *Ószövetségi kommentár*. Evangéliumi Kiadó, Budapest.

STOTT, John R. W. é. n. *A prédikátor arcképe. Néhány újszövetségi szótanulmány*. Keresztyén Ismeretterjesztő Alapítvány, Budapest.

TÓTH-GULYÁS Zsófia (szerk.) 2007. *Isten kegyelmében. Értékes érények*. Alexandra Kiadó, Pécs.

■ KOCSÁR-KOZMA ANETT